

DETERMINAREA CLIMATULUI PSIHOSOCIAL AL COPIILOR DIN CICLUL PRIMAR PRIN ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE CONFORM CRITERIILOR LUI M. LUȘER

Dima Loredana-Eugenia,

Școala gimnazială nr. 1 Pecineaga, jud. Constanța, România

Rezumat. Problema științifică abordată în acest articol constă în argumentarea experimentală a climatului psihosocial al copiilor din ciclul primar după metodica lui M. Lușer.

Cuvinte-cheie: socializare, climat psihosocial, activități extrașcolare, stare psihosocială, relații interpersonale.

În sens general, socializarea este procesul prin care individul își formează personalitatea prin asimilarea unor comportamente, abilități, informații, moduri de gândire, simțire și acționare, care îl fac ființă socială capabilă să se integreze și să se dezvolte în societate.

Factorii care au influență asupra comportamentului nostru în societate sunt numiți agenți de socializare: familia, școala, societatea și mass-media fiind principalii factori de care depinde socializarea. Socializarea copilului se realizează treptat, sub impactul imitației, al jocului, dar și prin participarea lui la programul zilnic.

În vederea unei activități instructiv-educative eficiente, este necesară nu doar cunoașterea particularităților fiecărui copil în parte, ci și a relațiilor dintre copiii aparținând aceleiași grupe, a modului în care interacționează spontan, a respingerilor și atracțiilor ce se manifestă pe parcursul etapelor procesului educațional. Relațiile interpersonale din cadrul grupelor au un rol deosebit în educare și socializare.

Conform metodicii lui M. Lușer, se operează cu următorii termeni: materialul diagnosticat: locomotivă albă și 8 vagoane de diferite culori (roșu, galben, verde, albastru – *de bază*; violet, gri-cafeniu, negru – *suplimentare*). Vagoanele sunt haotic repartizate pe fundal alb.

Scopul: determinarea pozitivă și/sau negativă a stării psihosociale a copiilor de vârstă școlară mică.

Copiii li s-a propus să construiască un tren „miraculos” din vagoane de diferite culori. Inițial este necesar a selecta cea mai frumoasă cu-

loare. Ulterior, cea mai frumoasă culoare din cele rămase și tot astfel în continuare.

Se fixează poziția culorii indicată de copil.

Prelucrarea rezultatelor s-a desfășurat în felul următor:

- Un punct se acordă copilului care a distribuit vagonașul de culoare violetă pe poziția 2; negru, gri, cafeniu – poziția 3; roșu, galben, verde – poziția 6.
- Două puncte se acordă copilului care a instalat vagonașul violet pe poziția 1; negru, gri, cafeniu – poziția 2; roșu, galben, verde – poziția 7 și albastru – poziția 8.
- Trei puncte se acordă dacă negru, gri și cafeniu sunt situate pe poziția 1, albastru pe poziția 7, roșu, galben și verde pe poziția 8.

Conform metodei lui M. Lușer, este determinată importanța culorilor: roșu – forța vitală; galben – expresivitate, relaxare; verde – încordare ușor relaxată, control; albastru – sensibilitate; violet – identificare; cafeniu-sensibilitate, protecție; gri – inactivitate; negru – refuz, cumulare de sentimente.

Dacă oricare dintre culorile de bază se află pe unul din ultimele trei locuri, aceasta înseamnă că individul este într-o stare de anxietate. La această vârstă, culorile verde, roșu, galben și violet sunt calificate ca emoțional-pozitive, iar violet, cafeniu, gri și negru ca emoțional-negative.

Caracterul anxietății se identifică cu culoarea care se află pe unul dintre ultimele locuri, expresivitatea este reflectată de pozițiile – 6, 7 și 8.

Existența anxietății conduce la elaborarea compensațiilor al căror caracter se definește con-

formelor care se află pe prima poziție în rândul celor de bază. Conflictele sunt diagnosticate în cazurile când pe primele trei poziții se află cele suplimentare. Cu fiecare copil au fost desfășurate câte 4 serii de experiențe individuale. În prima serie s-a cercetat starea emoțională a copilului la înscrierea în școală; în cea de-a doua serie a fost cercetată starea emoțională a copiilor în cadrul lecțiilor în care aceștia executau indicațiile adultului; în a treia serie a fost determinată starea copiilor în timpul activității de joc în apă, pe nisip etc.; în a patra serie s-a determinat starea copiilor înainte de întoarcerea lor acasă. Starea psihică a copiilor a fost evaluată ca pozitivă dacă suma punctelor nu depășea 3; 4 sau 6 puncte – stare psihică negativă de nivel mic; 7 – 9 puncte

– stare psihică negativă de nivel mediu; mai mult de 9 puncte – stare psihică negativă de nivel înalt.

Față de rezultatele inițiale obținute, putem determina și climatul psihosocial general atât în grupa martor, cât și în cea experimentală.

Astfel, pentru a determina suma tuturor stărilor psihice negative (SPN) și a celor pozitive (SPP), diferența dintre acestea se împarte la numărul copiilor și se înmulțește cu 100%.

70% și mai mult indică o treaptă înaltă de stare psihică benefică (SPB);

42%-69% - nivel mediu de SPB;

26%-49,9% – SPB neimportantă;

0 – 25% – treapta inițială de SPN.

- 1-25% – SPN medie;

- 26% și mai puțin – treaptă înaltă de SPN.

Tabelul 1. Climatul psihosocial în grupele martor și experiment conform criteriilor lui M. Lușer

Grupe	Număr de copii	Nivele de stare psihică și emoțională a copiilor								Climatul general psihosocial în grupă (%)
		SPP*		SPN*						
		număr	%	ns*		nm*		ni*		
				Număr	%	Număr	%	Număr	%	
Martor	31	20	65	5	16	6	19	0		29%
Experiment	31	22	71	3	10	6	19	0		42%
Total	62	42	20	8		12		0		36

Anexă: * SPP – Stare psiho-socială pozitivă, ** SPN - Stare psiho-socială negativă
ns – nivel scăzut, nm – nivel mediu, ni – nivel înalt

După cum observăm din tabelul de mai sus, când este vorba despre determinarea climatului psihosocial, SPN 5 (16%) a copiilor din grupa martor este evaluată ca negativă, 20 (65%) dintre copii se află într-o stare psihică pozitivă, 6 (19%) au un nivel mediu și 5 (30%) – nivel scăzut. Astfel, climatul psihosocial în cadrul acestui grup constituie 29%, ce corespunde cu un nivel sporit de SPB neimportantă.

În grupa experiment, după pilotarea jocurilor la mare, s-au înregistrat valori de 42% ceea ce corespunde nivelului mediu de SPB.

Conform rezultatelor înregistrate, în grupa martor la relația 1, atitudinea față de sine și

autoaprecierea la majoritatea copiilor, în general, este pozitivă, în cadrul comunicării copiii le transmit anumite responsabilități părinților și rudelor apropiate. Totodată, majoritatea copiilor au relații contradictorii cu semenii (copiii de aceeași vârstă) din grup.

Pentru a obține rezultate mai concrete cu privire la psihosocializarea copiilor, am utilizat metoda „Sociometria colorată”, care este direcționată nemijlocit asupra relațiilor interpersonale ale copiilor cu mediul înconjurător.

Analiza rezultatelor înregistrate cu privire la relații:

Tabelul 2. Exprimarea relațiilor psihosociale interpersonale ale elevilor din ciclul primar în funcție de împrejurări

Grupe	Număr de copii	Relația nr. 1 (față de sine)			Relația nr. 2 (față de selecți)			Relația nr. 3 (majoritatea)			Relația nr. 4 (antipatia)			
		pozitivă	negativă	nedeterminată	Părinți și rude	copii	alte	Părinți și rude	copii	alte	Părinți și rude	copii	alte	nimeni
Martor	31	22	8	1	24	6	1	16	10	5	6	4	2	19
Experiment	31	20	7	4	26	4	1	10	20	1	4	4	1	22
Total	62	42	15	5	50	10	2	26	30	6	10	8	3	41

Relația nr. 1 - majoritatea copiilor dispun de autopercepție pozitivă: cei din grupa martor – 22 de persoane și, respectiv, cei din grupa experiment – 20, iar negativă – 8 și respectiv, 7 persoane.

Relația nr. 2 - majoritatea copiilor au numit părinții: respectiv 24 persoane din grupa martor și 26 din grupa experiment, prietenii din grup au fost bifați de 6 ori – grupa martor și de 4 ori de cei din grupa experiment.

Relația nr. 3 conturează relații instabile ale copiilor cu colegii, putem conchide că această alegere este determinată de particularitățile de vârstă ale relațiilor interpersonale.

Relația nr. 4 – copilul simte antipatie, relații conflictuale, majoritatea copiilor au menționat că astfel de persoane nu au, pe ei nimeni nu-i ofensează, ei nu se ceartă și prietenesc cu toți.

Analiza teoretică a literaturii psihopedagogice ne-a permis să **concluzionăm**:

1. Conform periodizării de vârstă, acceptate de psihologi și pedagogi, de la 6 la 11 ani este vârsta școlară mică, iar pentru determinarea limite-

lor se iau în considerație particularitățile psihice și fizice de dezvoltare a copiilor, se atenționează transferul de la activitatea de joacă la cea de studii, care devine și la această vârstă prioritară.

2. La vârsta școlară mică are loc dezvoltarea continuă a calităților de personalitate, nu doar în sfera intelectuală, dar și emoțională, volitivă, de comunicare cu maturii și colegii.

3. Datele obținute ne permit să afirmăm că există posibilitatea diagnosticării precoce a posibilității de manifestare a variantei nestabile de formare a personalității în baza cercetării caracterului emoțional și a reglării formelor de activitate a copiilor de vârstă școlară.

Un astfel de diagnostic le permite părinților și pedagogilor să organizeze cât mai adecvat procesul de socializare a copilului cu cei din anturajul lor luând în considerație particularitățile sferei emoționale a școlarului mic, contribuie la dezvoltarea adecvată a copilului, sănătos din toate punctele de vedere.

Referințe bibliografice:

1. Lengrand, P. (1973). Introducere în educația permanentă. București: Ed. Didactică și Pedagogică.
2. Merton, R.K. (1965). Eléments de la théorie et de la méthode sociologique. Paris: Pion.
3. Mihăilescu, I. (2003). Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz. Iași: Polirom. 400 p.
4. Munteanu, A. (1994). Incursiuni în creatologie. Timișoara: Ed. Augusta. 362 p.
5. Nicola, Gr. (coord.) (1981). Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ. București: Ed. Didactică și Pedagogică, p.12-22.
6. Opreșcu, V. (1991). Aptitudini și atitudini. București: Editura Știința.
7. Petru, I. (1995). Educație și creație în perspectiva unei logici "situaționale". București: Editura Didactică și pedagogică. 250 p.
8. Țăruș, N. (2007). Principiile normalizării (Psihopedagogia generală). Chișinău: Editura Arc.
9. Ungureanu, M. (2000). Educația integrată și școala incluzivă. Timișoara: Editura de Vest, p. 147-175.